בחינת גידול אפוטריום בראונלאב כפרח קטיף חדש בישראל

התכנית מוגשת לקרן המחקרים של שה"מ
תכנית מספר :
מגישים : יאיר נשרי, עירית דורי, איתן שלמה, ליאנה גנות, אילן אייזקסון.

תקציר
האפוטריום (**Eupatorium Rugosum Braunlaub**) הוא צמח ממשפחת המורכבים ומוצאו בארצות הברית. לפי ידיעות מוקדמות, זן זה זקוק ליום קצר לפריחה וניתן לשתילה במשך כל השנה כמעט. זקוק בתחילת הגידול ליום ארוך לצורך התארכות ולאחר מכן ליום קצר לקבלת פריחה. פורח בצבע לבן.
מטרת המחקר פיתוח פרוטוקול גידול והפרחה בתנאי הנגב.בחלקת מבחן שנשתלה במו"פ דרום בחודש ינואר 2013 נבחנו שיטות אגרוטכניות שונות ובמהלכו נאספו נתונים אודות הגידול ותועדו.
מתוך עבודה זאת עולה שצמח זה זקוק ליום ארוך בתחילה על מנת לאפשר התארכות הגבעול ולמנוע פריחה. בהמשך יש לכבות את התאורה או לקצר את אורך היום ע"י החשכה על מנת לגרום לפריחה.

מבוא
האפוטריום הוא צמח ממשפחת המורכבים ומוצאו בארה"ב. בבורסות הפרחים באירופה נסחרים ומשווקים מספר זנים ממין זה אך הזן אפוטריום בראונלאב פודה מחירים טובים בהשוואה ליתר הזנים. בכל שנה נמכרים מאות אלפי פרחים מזן זה מגידול הולנדי. כמות הפרחים המשווקת בחורף מועטה מאוד ויש מקום לבחינת השיווק מישראל בתקופה זאת.
אפוטריום בראונלאב פורח בצבע לבן. התפרחת בצורת סוכך , בעלת פרחים קטנים ושעירים.
א. בראונלאב נחשב כצמח יום קצר לצורך פריחה ובעל קצב ועוצמת צימוח מהירים וחזקים במיוחד. לצורך בקרת הפריחה בחורף יש צורך בהארה בשלבי הגידול המוקדמים ובכיבוי התאורה לאחר מכן באביב כשהימים מתארכים יש צורך בהחשכה לקיצור היום לאחר כיבוי התאורה, לשם קבלת אידוקציה לפריחה.. לצורך ריסון הצימוח יש צורך בטיפולי נינוס הניתנים ע"י ריסוס באלאר.

מטרת המחקר
בחינת גידול א. בראונלאב כפרח קטיף המותאם ליצוא תוך פיתוח פרוטוקול גידול והפרחה בנגב.

שיטות וחומרים
שתילי אפוטריום קטומים שהגיעו מהולנד נשתלו במו"פ דרום בחממה עם תשתית תאורה בתאריך 23/1/13 בצפיפות של 25 שתילים למ"ר. השתילים נשתלו בארבע שורות שונות כשלכל שורה אפשרות הארה שונה. בנוסף, כל שורה חולקה באופן שחציה יואר בנורות פלורסנט בעוצמה של 28 ווט וחציה בנורות בעוצמה של 20 ווט.
עם תחילת הגידול קיבלו הצמחים תוספת תאורה של 8 שעות בלילה.
נבחנו מספר מועדי גיזום שונים במטרה לפרוס את תקופת הפריחה ונבחן מהו גובה הצמחים בו רצוי להפסיק את התאורה ע"מ לקבל אינדוקציה לפריחה.
בסוף מרץ כאשר הימים היו ארוכים, נבחנו טיפולי החשכה (קיצור אורך היום) שניתנו לאחר גיכיבוי התאורה וכללו פרישת פוליאתילן שחור בשעה 15:30 והורדתו בשעה 07:30 בכל בוקר.
במקביל לבחינת תנאי הארה שונים נבחנה השפעת טיפולי אלאר בריכוז של 4 גר' בליטר על הגידול.

ממשקי ההארה השונים שנבחנו:
1. הארכת יום ללא הפסקת תאורה.
2. הארכת יום והפסקת הארה בגובה 35 ס"מ.
3. הארכת יום וביצוע החשכה (קיצור יום) מגובה 35 ס"מ.

טיפולי האלאר שנבחנו:
1. 3 טיפולים החל מגובה 30 ס"מ בהפרשים של 10- 15 יום בין טיפול לטיפול.
2. 2 טיפולים החל מגובה 30 ס"מ בהפרש של שבועיים זה מזה.

טיפולי האלאר נעשו בשילוב עם טיפולי ההארה השונים והשלימו אותם בהתאם לטיפולים השונים.
הפריחה התרחשה בתאריכים שונים בהתאם לטיפולי ההארה שניתנו.

תוצאות

תמונה מס' 1
שורה ימנית – גיזום 17/3/13, הפסקת תאורה ותחילת החשכה 11/4/13 ולאחר מכן פריחה ב- 18/5/13. בחזית עם טיפולי אלאר ובעומק ללא אלאר.
שורה שמאלית – גיזום 27/2/13, הפסקת תאורה ותחילת החשכה 27/3/13 ולאחר מכן פריחה ב- 25/4/13.

תמונה מס' 2

<u>שורה ימנית</u> - הפסקת תאורה 7/3/13, פריחה 20/4/13

<u>שורה שמאלית</u> – הפסקת תאורה 21/4/13, פריחה 12/5/13.

מסקנות ולקחים

1. ניתן להפריח את אפוטריום בראונלאב בנגב תוך קבלת ענפי פריחה איכותיים וטובים ותוך בקרת גובה גבעולי הפריחה בעזרת שימוש בממשקי הארה ונינוס.
2. לא נמצא כל הבדל בין הארה בנורות 28 לנורות 20 ווט.
3. הצמח זקוק ליום ארוך בשלבי הגידול הראשונים לצורך התארכות ולמניעת פריחה.
4. החשכה בתנאים של יום ארוך טבעי תחיש את הפריחה.
5. טיפולים באלאר לצורך נינוס משפרים את מופע התפרחת ומרסנים צימוח.
6. לצמח רגישות מיוחדת לכנימות עש טבק.
7. ניתן להגיע ליבול פרחים גבוה (כ- 100 פרחים למ"ר).
8. ע"מ לקבל גבעול פריחה איכותי באורך של כ- 80 ס"מ יש להפסיק את הארכת היום כשאורך הגבעולים 40-35 ס"מ.
9. יש להמשיך בביצוע המחקר על מנת ללמוד טוב יותר את דרישות ההארה והאקלים, יכולת הגידול להמשיך לשנה נוספת ואת פוטנציאל היבול של הגידול.